

2j: Docs til opgaver i forløbet om Romerriget
Rosa

Modul 01

Lektie: Læse kap 1(Romerrigets begyndelse og slutning) (s. 6-11)

1. Spørgsmål til kapitlet – i par (15 min)

I par: diskuter følgende spørgsmål og tag noter i docs:

1. Hvordan lyder myten om Roms grundlæggelse?	Romerne mente selv, at byen Rom blev grundlagt i 753 f.v.t. af tvillingerne Romulus og Remus. Kort efter grundlæggelsen dræbte Romulus hans bror Remus, men brødrene havde også en barsk opvækst. Som spædbørn var de blevet sat i Tiber-floden af deres onde onkel, men var blevet frelst af en ulvinde, som diede dem. Roms grundlægger var altså en omsorgssvigtet drabsmand, opfostret på ulvemælk. Tvillingerne var sønner af krigsgudinden Mars og efterkommere af den græske helt Æneas, der igen var søn af kærlighedsgudinden Venus.
2. Hvorfor var myten vigtig for romerne?	Fordi de gav en følelse af fællesskab, både som romerske borgere, men særligt inden for slægten
3. Hvilke forskellige tidspunkter nævnes for Romerrigets fald ?	476 e.v.t. blev den sidste kejser i den vestlige del afsat I 1453 faldt kejseren i den østlige del, da tyrkerne erobrede Konstantinopel. Gennem middelalderen var hele tyskland, og nogen gange dele af Frankrig og Italien, samlet i "Det hellige tysk-romerske rige" Dette rige eksisteret helt indtil 1806, hvor Napoleon fik det afskaffet.

4. Kig grundigt på tidslinjen på s. 9: Hvad slår dig omkring Romerrigets "forløb?"	At der er mange forskellige fortolkninger om hvornår Romerriget sluttede. Selvom vi ved rigtig meget om Romerriget, er det meget utydeligt både hvordan det blev skabt og sluttede.
--	---

2. Individuelt, læs kapitel 2 (s. 12-17)

Mens du læser, skal du finde (og notere) 5 forklaringer på, hvordan det kunne lade sig gøre for romerne at undertvinge sig Italien. Skriv noter i docs.

Hvordan kunne det lade sig gøre for romerne at undertvinge sig Italien?

Forklaring 1	De havde en særlig stærk patriotisme, og at stoltheden gjorde dem stærke. Kriger mentalitet.
Forklaring 2	Gudernes udvalgte folk
Forklaring 3	De tabte ofte de små kampe, men vandt altid krigen. Det viste deres modstander.
Forklaring 4	De havde altid krigere. Militær samfund
Forklaring 5	De var taktisk kloge

3. Pararbejde med årsagsforklaringerne – i par (10 min)

I samme par som før: uddyb (kort) de 5 årsagsforklaringer til, hvordan det kunne lade sig gøre for romerne at undertvinge sig Italien.

Giv hver enkelt årsagsforklaring karakter efter, hvor sandsynlig den lyder.
Argumenter for karakteren!

Årsagsforklaring	Karakter	Argument
De havde altid krigere. Militær samfund	10	
De var taktisk kloge	10	
De havde en særlig stærk patriotisme, og at stoltheden gjorde dem stærke. Kriger mentalitet.	10	

De tabte ofte de små kampe, men vandt altid krigen. Det viste deres modstander.	7	
Gudernes udvalgte folk	02	

4. Pararbejde (samme par) (10 min)

Sæt nedenstående begivenheder i den rigtige rækkefølge og skriv årstal på. Der må ikke kigges i bogen! (arbejd i jeres docs)

- Republikken indføres
- Vestromerske riges fald
- Roms grundlæggelse
- Østromerske riges fald. Tyrkerne erobrer Konstantinopel
- Augustus tager magten og gør Rom til et kejserrige – Pax Romana
- De puniske krige. Rom kontrollerer Middelhavet
- Pres på grænserne – krig og krise

Kronologi	Begivenhed	Årstal
1	Roms grundlæggelse	753 f.v.t.
2	Republikken indføres	509 f.v.t.
3	De puniske krige. Rom kontrollerer Middelhavet	ca. 200 f.v.t.
4	Augustus tager magten og gør Rom til et kejserrige – Pax Romana	31 f.v.t.
5	Pres på grænserne – krig og krise	170 e.v.t.
6	Vestromerske riges fald	476 e.v.t.
7	Østromerske riges fald. Tyrkerne erobrer Konstantinopel	1453 e.v.t.

Modul 02

Lektie: Læs kapitel 4 (Den romerske republik i krise) (s. 28-33)

1. Pararbejde til det læste kapitel (15 min)

I nye par (altså: andre par end sidst), svar kort på spørgsmålene i docs.

Hvad er argumenterne for, at republikken var et oligarki?	Fåmandsstyre Kun de rige har råd til at stille op til valg - en lille gruppe af ældre mænd
Hvilke forskellige typer magistrater var der?	Embedsmænd (som leder republikken) magt, prestige, en plads i senatet
Hvad var senatets rolle?	På papiret var de kun rådgivende, men i realiteten følges følges senatets råd altid
Hvorfor blev den romerske overklasse rigere fra 200 f.v.t og frem?	Sejren over Karthago og andre områder gjorde at Rom fik store værdier og skatter var deres nye erobrede områder. Pengene gik til indflydelsesrige politikere, og roms overklasse
Hvad brugte de deres rigdom på?	Slaver
Hvorfor flyttede så mange småbønder til Rom?	Fordi bønderne ikke havde overskud til at dyrke jorden, og de kunne sælge den for mange penge
Hvad gik klient-systemet ud på?	Et gensidigt forhold mellem en indflydelsesrig og økonomisk stærk mand (patron) og en svagere stillet klient.

2. Læs kilden s. 34: "Quintus Tullius Cicero: Brev til broderen Marcus"

Mens I læser, skal I, I samme docs som før, nedskrive Ciceros 10 vigtigste råd.

Råd 1	
Råd 2	
Råd 3	
Råd 4	
Råd 5	

Råd 6	
Råd 7	
Råd 8	
Råd 9	
Råd 10	

Modul 03

Lektie: læs kapitel 5 (Gajus Julius Cæsar) (s. 38-43)

1. Pararbejde til det læste kapitel (15 min)

I nye par (altså: andre par end sidst), svar kort på spørgsmålene i docs.

Hvilken betydning har disse historiske personligheder haft for udviklingen i Romerriget? Skriv 3 stikord til hver:

Person:	Stikord:
Marius - konsul i 107 f.v.t.	Nyt rekruttering princip med frivillige fra land og by, typisk fattige bondesønner. Kæmpede ikke for land og jord, men for penge. En personlig hær af klienter, som så op til ham og ikke senatet.
Sulla - konsul i 88 f.v.t.	Efter hans hjemkomst fra krig skrev han en liste over sine 4700 argeste og rigeste politiske modstandere og lod sine 120.000 veteraner henrette dem, og de fik deres jord.
Crassus	Han bekæmpede gladiatoren Spartacus' opstand med sin private hær. De 6000 gladiatorer der ikke blev hugget ned, blev korsfæstet og hængt op på en 200 km strækning
Pompejus	Tog sig af sørøverne og tog sig af hele Middelhavet. Det gjorde ham meget

	populær i Rom, men senatet nægtede at uddele jord til hans veteraner.
Cæsar - konsul i 59 f.v.t.	Gav Pompejus den jord som senatet nægtede ham Han fik Gallien som provins, og erobrede det hele efter 5 år Efterfølgende var Cæsar rigets rigeste mand Han tog til Rom og bekæmpede senatet

2. Årsagsforklaringer på republikkens krise – i par (30 min)

I sætter jer nu tilbage i jeres "dagens par".

I skal nu, sammen, skrive en årsagsforklaring på, hvorfor republikken var i krise.

Brug så mange af de nedenstående ord/begreber/sætninger som muligt:

Mangel på soldater

Loyalitet overfor hærfører/patron

Slaver

Oliven og vin

Småbønder

Patroner

Puniske krige

Flytter til byen

Ingen loyalitet mod republikken

Klienter

Stemmer på

Rigdom til overklassen

Beskyttelse

Borgerkrig

Opkøber jord

Republikken var i krise på grund af mangel på soldater.

Småbønderne flyttede til byerne fordi de rige opkøbte alt deres jord, og der gik meget rigdom til overklassen. Disse penge kunne overklassen bruge til at få småbønderne

som klienter, hvor disse klienter skulle for nogen være en del af en privat hær, men der var også en stor fordel ved at disse klienter ville stemme på dig til valg, da klienterne var loyale overfor deres patron. Men loyaliteten over for deres patron gav klienterne beskyttelse og et løfte om land.

Caesar

Når I er færdige: Kopier og upload jeres årsagsforklaring på Lectio

Modul 04

Vi ser en dokumentarudsendelse: "Who was the real Julius Caesar?". Mens I ser udsendelsen, skal I tage nogle noter:

Er der noget, der slår dig som særligt interessant – eller som noget, du ikke vidste før og som trækker tråde til nutiden?	De helt store, smukke bygninger i Rom kom efter Caesar. Caesars folk levede i fattigdom.
Hvad nævner dokumentarfilmen om moderne politik, kultur, litteratur eller film mm. der trækker på Cæsar og hans regime?	C i c-sektion kommer fra Caesar (caesarean). July kommer fra julius Han var den der bestemte at der skulle være 365 dage på et år Kajser Opfandt diktator Politiske slogans "Yes we can"
Kan du komme i tanke om <i>andre ting</i> i nutiden, der trækker på Cæsar og hans regime?	

Modul 05

Lektie til i dag: Læs kapitel 7 (Pax Romana) (s. 60-64)

1. Spørgsmål til dagens lektie – i par (15 min)

I par: besvare følgende spørgsmål til kapitlet (svar i docs):

Hvorfor var Augustus' propaganda effektiv?	Den byggede på eksisterende stemning og nøje udvalgt fakta. Derfor var mytedannelsen om Augustus som guddommelig fredsmager nem for romerne at tro på. Han havde bragt fred til byen.
Hvad betyder Pax Romana?	Den romerske fred
Hvilken betydning havde det for provinserne, at de blev underlagt Rom?	Øget handel, rent vand til byerne og uddannelse til overklassens børn Også velstandsstigning
Hvordan beskrev de romerske historieskrivere – f.eks Sveton – Augustus' efterfølgere?	Sveton beskrev alle Augustus' efterfølgere som uduelig, moralsk anløbne eller vanvittig, eller alle tre ting. Sveton sagde at Caligula udnævnte sin hest til konsul og ellers havde sex med alt fra mandlige pantomime dansere og prostituerede til sine egne søstre. Caligula lod folk torturere og dræbe efter forgodtbefindende, og håne guderne. Sveton beskriver Caligulas' efterfølger som en der var under tøflen af sin kone og sine frigivne slaver. Dog var han borgerlig dygtig og havde interesse for historie. Men alle hånede ham stadig og optrådte respektløst over for ham. Så kom Nero, som Sveton mente overgik Caligula i seksuelle udskejelser. Han siger at Nero dræbte hans egen mor, satte Rom i brand og dansede og sang i

	teaterkostume mens Rom brændte. Andre end Sveton siger dog at det bare var et rygte at Nero satte byen i brand, og at han faktisk gjorde et stort arbejde for at hjælpe ofrene og bygge byen op igen.
--	---

Modul 06

Lektie til i dag: læs kapitel 8 (Apokalypsen) (s. 70-74)

1. Spørgsmål til dagens kapitel (15 min)

Hvilke problemer havde kejserne i 200-tallet?	Deres soldater myrdede dem hvis der kom en anden der havde flere penge, og de skulle sætte skatterne op pga. de øget militærudgifter.
Hvorfor kalder man kejserne i denne periode for "soldaterkejserne"?	Fordi soldaterne myrdede den siddende kejser hvis der kom en ny hærfører med flere penge
Hvilke reformer indførte Diocletian?	Han delte riget om i 4 dele, hver med sin egen kejser.
Hvilke forklaringer giver teksten på Konstantins trosskifte?	Han havde set et kors i himlen under et slag om magten. Kristendom var også meget udbredt på dette tidspunkt. Han brugte også kristendommen til at holde sammen på riget. Fordi man i kristendom kun har en Gud, bør man ikke kun adlyde Gud, men også hans tjenere på jorden, kirken og staten. Kristendom var dermed en autoritet elskende ideologi, velegnet til topstyring.
Hvorfor blev byerne affolket omkring 400 e.v.t?	Det var så usikkert at rejse i riget, så man kunne ikke lave handel. Derfor var der ikke noget at leve af i byerne, og man bevægede sig mod selvforsyningsøkonomi. I 120 e.v.t. havde Rom en million indbyggere, men i 530

	e.v.t. var der kun en tiendedel tilbage. Folk var flyttet til landet.
Hvornår endte det vestromerske rige?	476 e.v.t.

2. Årsager til romerrigets fald (20 min)

Der har, gennem historien, været mange bud på, hvorfor det romerske imperium faldt fra hinanden. I skal nu, i par/små grupper, give følgende 7 årsagsforklaringer karakter – og en kommentar (1-10).

Årsagsforklaring	Karakter	Note
Kristendommens udbredelse	1	mange kristne blev myrdet i starten af kristendommen
Overrumplingen af barbarer fra nord og øst	10	
Det romerske samfunds "moralske forfald"	5	
Dårlig ledelse	8	
Økonomiske problemer	8	
Romerrigets størrelse (for svært at styre effektivt)	3	
Mangel på soldater til at forsvare grænserne		

Modul 07

Lektie: Læs kapitel 10 (Om slaver) (s. 96-101)

1. Spørgsmål til dagens lektie (15 min)

Hvordan så man på slaverne i Romerriget?	Nogen så dem som talende redskaber Andre anerkendte at de var mennesker med ønsker og behov. Man frygtede slaverne.
Hvordan defineres en slave? På hvilke måder var slaverne forskellige?	De var alle andres ejendom. De havde forskellige opgaver i samfundet.
Hvad arbejdede de fleste slaver med?	Det hårde arbejde; i husholdningen, håndværk, byggeri og andre jobs som dørvogter eller prostitueret. Langt den største del af slaver arbejdede i landbruget.
Hvordan foregik en dag med "lege"?	Først var det dyrene, en slags cirkusforestilling. Så var der frokost, hvor nogen gik til pause mens andre blev for at se kriminelle kastet for løverne, tvunget til at kæmpe. Efter frokost var de egentlige gladiatorampe.
Hvor farligt var det at være gladiator?	Den rigtige gladiatoramp har ligget på grænsen mellem rigtig kamp og skuespil. Det var dyrt at uddanne en gladiator, så deres ejere passede godt på dem.

Modul 08

Lektie: Læs kapitel 9 (Om slægt, moral og religion) (s. 80-86)

1. Spørgsmål til dagens lektie – i grupper på 3 (15 min)

Hvad bestod den romerske <i>familia</i> af?	Mor, far, børn og slaver.
Hvilke rettigheder havde <i>pater familias</i> ?	Han havde hals- og håndsret over alle i familien. Han havde ret til at tæve og dræbe. Ret til at straffe.
Hvordan blev ægteskaber indgået?	Som en aftale mellem familieoverhoveder.

Hvordan var moralen f.eks. i forhold til kærlighed og sex?	Moralen i forhold til kærlighed og sex blev friere i takt med at byerne voksede til storbyer.
Hvad gjorde man med et nyfødt barn, som der ikke var plads til?	Så ville familiefaren lægge barnet i en kurv og sætte kurven langt nok væk til at det ikke var til ulejlighed, men tæt nok på mennesker så nogen andre kunne tage barnet.
Hvilken betydning havde slægten?	Slægten var vigtigere end hensynet til den enkelte. Man havde også stamtræer og illustrationer af forfædre i husene, og når et familiemedlem døde blev der lavet masker af den afdøde og hans forfædre. Der var en generel frygt for at blive glemt efter ens død, når der blev brugt meget energi og mange penge til at hylde slægten.
Hvad er en polyteist?	De tillod mange guder. De skulle konsultere med deres guder før de gjorde noget som helst. Der var ikke noget godt eller ondt, men det handlede om at få guden "på ens side"
Hvad mente romerne med "do ut des"?	"Jeg giver for at du skal give" Romerne ofrede ting i håb om at guderne ville give igen.
Hvilke guder tilbad man for eksempel?	Saturn, Priapus -frugtbarhedsguder Jupiter, Juno, Minerva, Mars, Neptun. Husguderne - Lares
Hvad er en mysteriereligion?	Ritualerne var hemmelige for uvidende.
Hvordan så romerne på kristendommen?	Som en mysteriereligion, de var meget skeptiske. De accepterede ikke andre guder, og de spredte rygter om at de kristne spiste menneskekød og drak blod. Det førte til kristenforfølgelser, men så endte kristendom med at blive statens religion.

2. Værdier (10 min)

Find nu 5-10 værdier i de to breve, som enten ligner eller er anderledes end nutidens værdier. Citer fra kilderne for at dokumentere din påstand!

[illegible]

Modul 10

1. Romerriget, Missing Word

Indsæt de nedenstående 10 ord de korrekte steder i teksten

Romulus

Octavian

folkevandringstiden

diktator på livstid

konsulerne

kejser

Pax Romana

borgerkrige

Konstantinopel

dominerende

Hvis man skal tro romernes traditionelle myte, der stadig fortælles, blev Rom grundlagt den 21. april 753 f.v.t. af sagnhelten **Romulus**. Rom blev en republik omkring år 509 f.v.t.

Republikken havde en tredeling af magten mellem folkeforsamlingerne, senatet og embedsmændene. På folkeforsamlingerne valgte byens borgere, hvem der skulle være embedsmænd, herunder byens øverste ledere, **konsulerne**. Når man havde været embedsmand, fik man sæde i senatet på livstid. Senatet var et rådgivende organ bestående af ældre, erfarne mænd.

For at undgå at konsulerne skulle prøve at opnå status af konger, kunne de kun sidde et år ad gangen. Ydermere blev der valgt to konsuler ad gangen, og de afløste hinanden med en måneds mellemrum.

I de tre puniske krige mod Karthago i årene 264 til 146 f.v.t. voksede Rom til at blive den **dominerende** stormagt i Middelhavet.

I de sidste hundrede år af Roms tid som republik i årene 133–31 f.v.t. blev Rom rystet af sociale spændinger mellem rige jordejere og det fattige flertal. I samme periode var der også adskillige **borgerkrige**, hvor hærførere kæmpede om den øverste magt over Rom og dets besiddelser. Det forhindrede dog ikke, at Rom stadig erobrede nye områder.

Rom havde fået en stående hær af professionelle soldater, og det gav hærførerne større magt. Den brugte nogle af dem til at forsøge at tilegne sig magten i Rom. En af disse hærførere var Julius Cæsar, der blandt andet havde underlagt sig hele Gallien (Frankrig). I år 49 f.v.t. vendte han tilbage til Rom i spidsen for sin hær og tog magten. Cæsar fik på få år gennemført en lang række vigtige reformer og lod sig udnævne til **kejser**. Kort efter, i år 44 f.v.t., blev han myrdet af en gruppe senatorer, der mente, at han havde fået for meget magt.

Efter endnu en borgerkrig trådte Cæsars adoptivsøn **Octavian** (senere kendt som Augustus) frem som den store sejrherre. Han bevarede republikkens institutioner, men gav samtidig sig selv uindskrænket magt som Imperator eller **diktator på livstid**. (ordet stammer fra 'Cæsar'). Hermed var republikken endeligt død, og Romerriget under ledelse af kejseren var indført.

Kejser Cæsars søn Augustus kom til at sidde som kejser i 44 år fra år 27 f.v.t., og hans regeringsperiode var begyndelsen på flere århundreder præget af stabilitet samtidig med, at Romerriget blev endnu større. Denne periode betegnes som **Pax Romana** (romersk fred), for inden for Romerrigets grænser var der fred og sikkerhed. De besejrede provinser kunne leve i fred og fremgang, hvis blot de accepterede at betale skat til romerne.

I løbet af 200-tallet var der uro på de indre linjer med borgerkrige og mange, skiftende kejsere. Samtidig blev grænserne udsat for angreb. Kejser Diokletian, der regerede fra 284 til 305, var en ny stærk kejser, der fik gennemført en række reformer og styrket militæret. Han var den første af flere, der delte riget i flere dele for at lette administrationen af det kriseramte rige. Efter Diokletian havde trukket sig tilbage, fulgte en ny magtkamp. Den blev vundet af Konstantin, som blev ny kejser. Han delte på ny riget og grundlagde den nye hovedstad, **Konstantinopel**, det senere Istanbul. I 395 efter Theodosius den Stores død blev Romerriget permanent delt i en østlig del med Konstantinopel som hovedstad og en vestlig del med Rom som hovedstad.

Det Vestromerske Rige blev udsat for gentagne angreb fra germanske stammer. I 410 blev Rom erobret og udplyndret for første gang i 800 år. Det Vestromerske Rige var presset til det yderste og mistede mange besiddelser til fremmede folkeslag, der bevægede sig rundt i Europa på den tid, som også kaldes for **folkevandringstiden**. I 476 blev den sidste vestromerske kejser, den kun 15-årige Romulus Augustus, afsat, og riget splittet i forskellige selvstændige kongedømmer.

Det Østromerske rige (Det Byzantiske Rige) klarede sig langt bedre. Konstantinopel lå centralt på vigtige handelsruter, var svært befæstet og blev fyldt med prægtige bygningsværker som den kristne kirke Hagia Sophia. Senere mistede Det Byzantiske Rige meget af sit land og blev udsat for angreb, men var stadig en betydelig magt i mange århundreder. I 1453 faldt Konstantinopel til de muslimske osmannere, og dermed var det slut med Det Byzantiske Rige.

2. Outroskrivning

I får nu 10 min til at skrive, hvad I nu ved om romerriget: Inddrag gerne flere af følgende pointer:

Myten om romerrigets grundlæggelse

Senatet

Patron/Klient systemet

Republikken

Overgangen fra republik til kejserstyre

Julius Cæsar

Augustus

Caligula

Pax Romana

Kristendom

Årsager til Romerrigets fald

Slaveri

Skriv her: